

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 14.10.2011
COM(2011) 642 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ ОТ КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ДО
СЪВЕТА, ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И
ДО КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

Промишлена политика: засилване на конкурентоспособността

{SEC(2011) 1187 окончателен}
{SEC(2011) 1188 окончателен}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение.....	3
2.	Подобряване на промишлената конкурентоспособност	5
2.1.	Промислени промени	5
2.2.	Иновативна промишленост	6
2.3.	Устойчива промишленост	8
3.	Към по-благоприятна за бизнес Европа.....	10
3.1.	Бизнес среда.....	10
3.2.	Насърчаване на промишлеността и услугите	12
3.3.	Малки и средни предприятия.....	13
4.	Заключения	14

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Икономическото възстановяване на ЕС от кризата е сравнително бавно и остава неустойчиво. За създаването на работни места и благосъстояние са необходими силни стимули за икономиката и по-висок растеж, които са от съществено значение и за поставянето на публичните финанси на държавите-членки на устойчива основа. Трудната фискална среда налага ограничения върху политическите действия, но наличието на солиден растеж ще намали тежестта на държавния дефицит и дълг в съответствие с целите на Пакта за стабилност и растеж¹.

Основните движещи сили на силния икономически растеж са конкурентоспособните дружества с различна големина. За тази цел те се нуждаят от среда, която благоприятства нови идеи и нови предприятия. В настоящото съобщение следните области са посочени като необходими за постигането на значим напредък в осъществяването на целите на „Европа 2020“: 1) структурните изменения на икономиката; 2) иновативността на различните видове промишленост; 3) устойчивото развитие и ефективното използване на ресурсите; 4) бизнес средата; 5) единният пазар; и 6) малките и средните предприятия.

Намирането на отговор на тези предизвикателства може да подобри конкурентоспособността на европейските дружества както в Европа, така и по света, и Комисията възнамерява да помогне на държавите-членки да използват рационално ограничените си ресурси с цел увеличаване на конкурентоспособността на своите промишлени отрасли в световен мащаб. Справянето с тези предизвикателства ще подобри перспективите за растеж на всички предприятия, независимо дали са в сферата на промишлеността, на услугите, или тяхната дейност е социално ориентирана.

Европейската промишленост е от ключово значение за ЕС като световен икономически лидер. Конкурентоспособната промишленост е в състояние да намалява разходите и цените, да създава нови продукти и да подобрява качеството, като по този начин допринася решително за създаването на материално благосъстояние и растеж на производителността на цялата икономика. Промислеността е също така основен източник на иновации, необходими за посрещане на обществените предизвикателства, пред които е изправен ЕС.

Като част от стратегията „Европа 2020“, през 2010 г. Комисията даде началото на амбициозна нова промишлена политика², в която на преден план са действията, необходими за засилване на привлекателността на Европа като място за инвестиции и производство, включително задължението да се извършва мониторинг на политиката на конкурентоспособност на държавите-членки. Освен това Комисията очерта и обновена търговска политика.

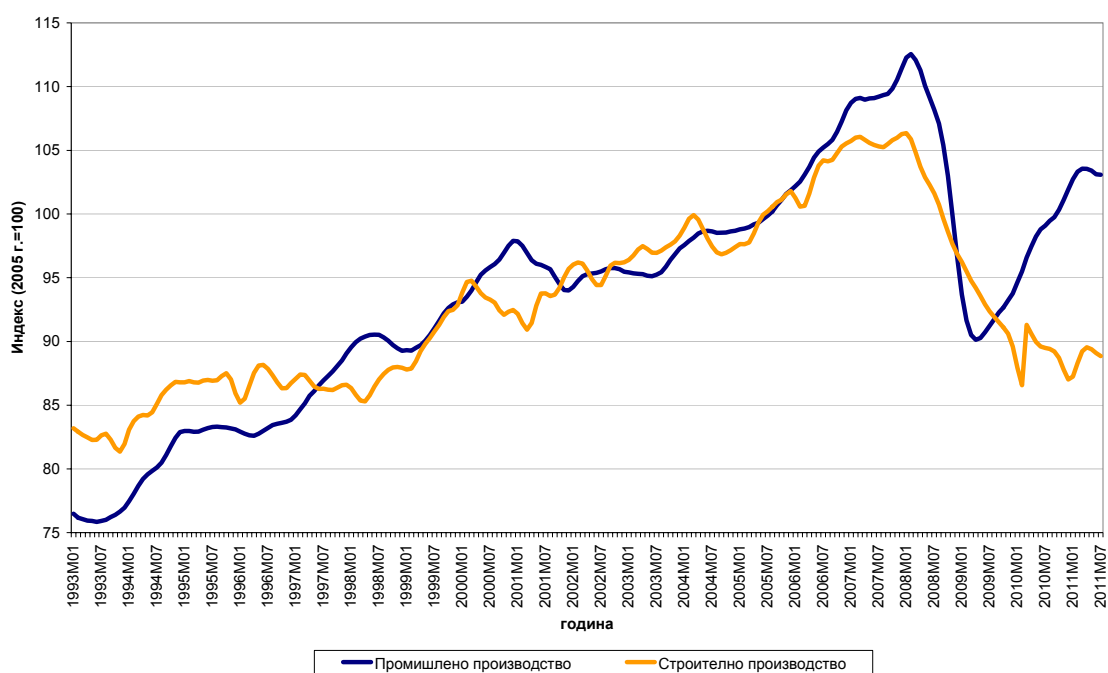
¹ http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/index_bg.htm

² Интегрирана индустриална политика за ерата на глобализацията. — Извеждане на преден план на конкурентоспособността и устойчивото развитие, COM (2010 г.) 614.

Нестабилността на възстановяването намира израз в общото усещане за влошаване на състоянието на европейската икономиката³. Налице са ясно изразени рискове за отрицателно развитие, произтичащи от финансовите пазари, повишаването на цените на енергията и на суровините, както и от необходимостта от бюджетна консолидация. Производителността на труда в ЕС се е увеличила с 1,4%, но работните места в промишлеността и свързаните с нея услуги са с 11% по-малко в сравнение с максимума през 2008 г. Зад тази средна стойност се крият значителни различия между държавите-членки. В сравнение с основните си конкуренти относителните разходи в ЕС за труд на единица продукт са се подобрили с 12% спрямо 2008 г., основно в резултат на обменния курс.

Въпреки това, европейското производство е започнало да се възстановява по-добре от очакваното. През второто тримесечие промишленото производство е било с 5,3% повече, отколкото преди една година, въпреки че не е отбелязало растеж спрямо предходното тримесечие. Към момента промишленото производство е с около с 14% над дъното, достигнато в началото на 2009 г., но все още с 9% под своя връх от първите месеци на 2008 г.

Производствените показатели на ЕС—27 през периода 1993 — 2011 г. (коригирана тенденция)

Източник: Евростат

Настоящото съобщение е нова годишна инициатива, която е насочена специално към конкурентоспособността на държавите-членки, въз основа на Доклада за европейската конкурентоспособност за 2011 г. и Резултати и политики на държавите-членки в областта на конкурентоспособността. То ще допринесе за

³

http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/index_en.htm

оценката на държавите-членки в по-широката рамка на Европейския семестър и „Европа 2020“. Повече подробности за аргументите и действията на ЕС са дадени в документите, придружаващи настоящото съобщение.

2. ПОДОБРЯВАНЕ НА ПРОМИШЛЕНАТА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

2.1. Промислени промени

Ретроспективният преглед на **дългосрочните промени** в промишлената структура на държавите-членки през периода 1999 — 2007 г. показва, че са следвани различни пътища на развитие към промишлени отрасли, отличаващи се с високо ниво на технологиите или уменията. Тези отрасли отбелязват тенденция към по-висока производителност и техните цени са пострадали по-малко от световната конкуренция. За целите на анализа прегледът на промишлената структура на държавите-членки може да се основава на характерните прилики и на тенденциите в търговията, въпреки че това все пак може да прикрива значителни различия в рамките на всяка група.

В първата група страни промишлената структура е доминирана от развити в технологично отношение сектори. Основно развитие през този период е било, че специализирането на тази група в ориентирани към технологиите промишлени отрасли и сектори с висока интензивност на иновациите или образованието се е увеличило допълнително. Страните в тази група са Австрия, Белгия, Германия, Дания, Ирландия, Нидерландия, Обединеното кралство, Финландия, Франция и Швеция. Приносът на промишлеността по отношение на добавената стойност варира от 10,6% във Франция до 24,2% в Ирландия.

Втората група включва страни с промишлена специализация в по-малко развити в технологично отношение сектори, въпреки наличието на някои силно конкурентни промишлени отрасли. Преобладаването на трудоемки отрасли, ниското ниво на иновациите и относително ниската интензивност на използваните знания водят до по-малък брой бързо развиващи се дружества, поне в сравнение с първата група страни. Страните от тази група са Гърция, Кипър, Люксембург, Италия, Испания и Португалия, като добавената стойност за промишлеността варира от 6,5% в Люксембург до 16,1% в Италия.

Третата група се състои от държави, които са в ролята на догонващи по отношение на БВП на глава от населението и чиято търговска специализация е в сектори с висока интензивност на иновациите и ориентирани към технологиите промишлени отрасли. Те са постигнали структурна промяна от трудоемки промишлени отрасли към ориентирани към технологиите промишлени отрасли едновременно в областта на производството и на търговията. Групата се състои от Малта, Полша, Словакия, Словения, Унгария и Чешката република с добавена стойност за промишлеността между 13,3% и 23,6% от общата стойност.

Четвърта група държави са тези, които са в процес на наваксване, но с търговска специализация в по-малко технологично напреднали сектори. Тези страни наподобяват страните от втората група, с които споделят и тенденцията към сектори с висока интензивност на образованието. Въпреки това, сериозна разлика в

тази група е наличието много над средното ниво на бързо развиващи се дружества и големият ръст на промишлената и търговска специализация в ориентирани към технологиите отрасли. Тази група се състои от България, Естония, Латвия, Литва и Румъния с добавена стойност за промишлеността между 9,9% и 22,4%.

В рамките на всяка група страни съществуват конкурентни промишлени отрасли и разрастващи се дружества. За повишаване на конкурентоспособността е необходимо да се премине към иновативни, основани на знанието сектори и да се предприемат решителни действия за улесняването на промени чрез подобряване на регулаторната рамка на стоковите пазари, която да насърчава иновациите и инвестициите в образованието и обучението през целия живот.

2.2. Иновативна промишленост

Научните изследвания и иновациите са движещите сили на растежа на производителността и на промишлената конкурентоспособност. Новите технологии дават възможност за производство и разпространение на пазара на продукти във все по-малки обеми, а авангардните материали, нисковъглеродните технологии, биотехнологията и нанотехнологията променят естеството на конкурентните предимства. Промишлеността на ЕС трябва да ускори своите усилия за внедряването на тези технологии, за да запази своето конкурентно превъзходство в света.

В неотдавнашния доклад относно главните базови технологии⁴ се подчертава необходимостта да се инвестира в промишлени иновации, които да послужат като **мост между фундаменталните научни изследвания и пазарите**. Всеки интегриран подход към въвеждането на нови продукти и услуги на пазара трябва да включва подкрепа за демонстрационни проекти и съоръжения за пилотни изпитвания, както и специфични мерки по отношение на държавните помощи, регионалното сближаване и търговската политика. Необходими са стимули за университетските изследователи, за да придават търговска стойност на своите научни изследвания и да си сътрудничат с промишлеността. Потребностите на клиентите и пазарният потенциал следва да се разглеждат от началото на финансиране на научноизследователската дейност и иновациите, като евентуалните външни инвеститори трябва да бъдат включвани на ранен етап. Подкрепа за развитието на пазари, които в по-голяма степен благоприятстват иновациите, може да бъде постигната чрез мерки от страна на търсенето, като например интелигентното регулиране, информацията за потребителите, стандартизацията или увеличаването на обществените поръчки за новаторски решения.

Всичко това изисква **допълнителни умения и компетенции**, например в областта на маркетинга и мениджмънта. Като цяло, предприемачески настроената и добре обучена работна сила допринася за растежа на производителността, но държавите-членки са постигнали само променлив напредък по отношение на инвестициите в човешкия капитал. Особен проблем е обстоятелството, че макар

⁴

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/files/kets/hlg_report_final_en.pdf

безработицата в ЕС да остава относително висока, някои предприятия са изправени пред нарастващи трудности при набирането на квалифициран персонал.

Въпреки че много държави-членки предприеха стъпки да засилят подкрепата си за научноизследователската дейност и иновациите, с оглед гарантирането на най-ефикасното използване на ограничените ресурси, те следва да намалят **раздробеността на схемите за подпомагане**. Широко използваните мерки включват схеми за отпускане на заеми за технологични инвестиции, достъп до финансиране за главните базови технологии и безвъзмездни средства за повишаване на технологичното ниво (Германия, Италия, Португалия, Словения, Франция и Швеция). Някои държави-членки създадоха услуги за подпомагане на иновациите и подкрепиха възникването на клъстери (Белгия, Германия, Дания, Полша, Франция и Швеция).

Налице е обаче ниска степен на съгласуване на инвестициите между държавите-членки за подпомагане възприемането на иновативни технологии. **По-голямата координация и обединяването на националните ресурси** биха позволили мобилизирането им около общи цели и осигурили повишаването на иновационния капацитет и съответната критична маса на финансиране, като така биха се увеличили ефикасността и ефективността на инвестициите. Широкомащабните демонстрационни проекти и съоръжения за пилотни изпитвания, разположени в Европа (напр. в контекста на Европейските партньорства за иновации или Стратегическия план за енергийните технологии) могат да помогнат на дружествата за по-бързото изпитване и създаване на прототипи. Сроковете за пускане на пазара на нови продукти и услуги биха могли да бъдат значително намалени, ако се засили транснационалното сътрудничество между клъстери и мрежи и по-добре се познава производственият капацитет.

Съвременният режим на интелектуалната собственост ще защити оригиналния създател на иновации, без да се възпрепятства по-нататъшното развитие на съществуващи идеи. Единният патент на ЕС, който понастоящем е предмет на преговори между държавите-членки, значително ще подобри регулаторната рамка, като същевременно се намалят разходите на заявителите на патент⁵.

Конкурентоспособността би могла да бъде засилена чрез:

- Обединяване на недостатъчните ресурси, за да се подпомогне постигането на критична маса при въвеждане на иновации на пазара, и чрез засилване на сътрудничеството в областта на иновациите, за да се създадат широкомащабни демонстрационни проекти и съоръжения за пилотни изпитвания, например по модела на Европейския форум за стратегии за научноизследователски инфраструктури (ESFRI).
- Намаляване на раздробеността на системите за подкрепа на иновациите с цел улесняване въвеждането на иновационните решения на пазара и

⁵ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно осъществяването на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна защита, COM (2011 г.) 215 окончателен, 13.4.2011 г.

увеличаване на пазарната насоченост на изследователските проекти. Дания и Австрия успешно намалиха тази раздробеност, а Обединеното кралство разполага със схеми за въвеждането на иновационните решения на пазара.

2.3. Устойчива промишленост

Преходът към устойчива, ефективно използваща ресурсите икономика с ниски емисии на въглероден двуокис е от първостепенно значение за поддържане на дългосрочната конкурентоспособност на европейската промишленост. През последното десетилетие икономиките на много държави-членки са нараснали без увеличаване на енергийното потребление, докато в други увеличението е по-слабо изразено от очакваното. По-специално, новите държави-членки наваксват бързо въпреки различните си изходни позиции.

Като цяло, държавите-членки са отбелязали значителен напредък в разработването и прилагането на последователни национални законодателни рамки за стимулиране на енергийната ефективност. Въпреки това, някои от тях не разполагат с опита и административния капацитет за тази цел и за тези държави рамковото законодателство на равнището на ЕС може да предостави насоки и подкрепа.

Независимо от постигнатия напредък, нарастващите цени на световния пазар за енергия и изкривяванията на национално ниво се отразяват в по-високите цени за предприятията, особено за МСП. Енергоемките и ресурсоемки преработвателни промишлени отрасли като производството на метали, на химикали и на целулоза и хартия са изправени пред специфични предизвикателства. С цел да се улесни преминаването към по-устойчиви начини на производство, ефективният и съгласуван набор от политики би могъл да включва мерки за подпомагане на научните изследвания, иновациите, ефективното използване на ресурсите и внедряването на по-чисти технологии, особено в преработвателната промишленост.

Някои от държавите-членки разработиха схеми за подпомагане повишаването на енергийната ефективност на промишлеността, в повечето случаи придружени от схеми за енергиен одит (Австрия, Белгия, България, Германия, Португалия, Словакия, Финландия и Чешката република), или се стремят към доброволни споразумения с промишлеността (Гърция, Дания, Нидерландия, Обединеното кралство, Словения). *Стратегическият план за енергийни технологии*⁶ цели ускореното разработване на нисковъглеродни енергийни технологии и по-бързото им въвеждане на пазара. Някои положителни тенденции са свързани с целенасочената намеса в подкрепа на енергийните показатели на МСП (Гърция, Ирландия, Литва), въпреки че може да се направи повече.

Достъпът до суровини, различни от енергийните или селскостопанските, е друг изключително важен фактор за конкурентоспособността на промишлеността на ЕС. Високите и променливи цени на тези суровини, както и тяхното местонахождение предимно извън ЕС, крият рискове за много дружества. Затова както ЕС, така и

⁶ http://ec.europa.eu/energy/technology/set_plan/set_plan_en.htm

държавите-членки — в допълнение на външните политики на ЕС, следва да оформят политики, насочени към справяне с недостига на първични суровини посредством оползотворяването на европейските ресурси по устойчив начин, подкрепата за научноизследователската и иновационната дейност с цел генериране на алтернативни решения, повишаването на ефективното използване на ресурсите и насърчаването на по-качествени технологии за рециклиране в широк мащаб, включително за ценни материали, използвани в малки количества.

По-нататъшната интеграция на екологични и социални въпроси в бизнес операциите и стратегиите е от все по-голямо значение за конкурентоспособността на европейската промишленост. *Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа*⁷ съдържа набор от действия на равнището на ЕС и препоръки за действия на държавите-членки за преодоляване на неустойчивото използване на ресурсите.

Конкурентоспособността би могла да бъде засилена чрез:

- Даване предимство на енергийната и суровинна ефективност, насърчаване на иновациите и внедряване на по-чисти технологии по веригите за създаване на стойност посредством използването на дългосрочни стимули, които да насърчават създаването на пазар и да улесняват участието на МСП в тези процеси. Както е посочено по-горе, много държави-членки постигнаха значителен напредък по тези въпроси.
- Осигуряване на справедливи и неизкривени цени на енергията, като продължи да се работи върху модернизиранието и свързването на енергоразпределителните мрежи.

Развиването на социално предприемачество, бизнес със социална насоченост и социална икономика е друго важно средство за засилване на конкурентоспособността и устойчивостта на европейската промишленост.

В ЕС заетите в социалната икономика надхвърлят 11 милиона, което съответства на 6 % от общата заетост⁸, а социалните предприятия възлизат на приблизително една четвърт от стартиращия бизнес в Европа. Тази цифра нараства на една трета в Белгия, Финландия и Франция⁹. Тези дружества са често високопроизводителни и конкурентоспособни, което се дължи на силно изразения личен ангажимент на работещите в тях и на предоставяните по-добри условия за труд¹⁰.

С оглед укрепването на „висококонкурентна социална пазарна икономика“ Комисията постави социалната икономика, социалната отговорност и социалните иновации в центъра на своето търсене на нови решения за по-устойчива икономика

⁷ Съобщение „Пътна карта за ефективно използване на ресурсите в Европа“, COM(2011) 571 окончателен, 20.9.2011 г.

⁸ CIRIEC 'The Social economy in the European Union', стр. 48

⁹ Global entrepreneurship Monitor, Executive report 2009

¹⁰ Например във Франция отсъствията по болест са значително по-малко в сравнение с дружествата като цяло: 5,5% спрямо 22%, 'Absence from work for health reasons in the social economy', Chorum, April 2011, <http://www.cides.chorum.fr>

в рамките на стратегията „Европа 2020“¹¹: водещата инициатива „Съюз за иновации“¹², Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване¹³ и Акта за единния пазар¹⁴.

Обществената консултация относно Акта за единния пазар¹⁵ разкри силен интерес към капацитета на социалните предприятия и социалната икономика като цяло да дадат новаторски отговори на текущите социални и икономически предизвикателства посредством създаването на устойчиви работни места.

Поради това Комисията желае да даде началото на важен дебат за начините на развитие на този нов вид икономика, като първата стъпка ще бъде направена след няколко седмици със съобщението за инициатива за бизнес със социална насоченост и съобщението за корпоративната социална отговорност, които представляват ключови действия за насърчаване на бизнеса със социална насоченост.

Конкурентоспособността би могла да бъде засилена чрез:

- Създаване на благоприятни условия и насърчаване на социалното предприемачество в Европа, по-специално посредством изтъкване на неговата обществена роля и подобряване на достъпа му до публично и частно финансиране (по-специално чрез фондовете за социални инвестиции).

3. КЪМ ПО-БЛАГОПРИЯТНА ЗА БИЗНЕС ЕВРОПА

3.1. Бизнес среда

Откритата, ефикасна и конкурентна бизнес среда е основен катализатор на растежа в глобален контекст. Подобряването на бизнес средата обхваща политики в различни области, вариращи от подобряването на инфраструктурата до съкращаването на времето, необходимо за получаване на разрешително за строеж.

Макар че всички държави-членки са приели национални цели за **намаляване на административната тежест**, не всички от тях са постигнали напредък при оценяването на съществуващата тежест или са пристъпили към редуцирането ѝ. В 18 държави-членки оценките на въздействието са задължителни за новите законодателни предложения, но не всички от тях да спазват това изискване, а когато оценките са налице, те не винаги са изчерпателни по отношение на

¹¹ „Европа 2020 — стратегия за интелигентен, устойчив и приобщават растеж“, COM(2010 г.) 2020.

¹² Съобщение относно Съюза за иновации COM(2010 г.) 546 окончателен, 6 октомври 2010 г.

¹³ Съобщение относно Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване: европейска рамка за социално и териториално сближаване (COM(2010 г.) 758 окончателен, 16 декември 2010 г.

¹⁴ „Акт за единния пазар — Дванадесет лоста за насърчаване на растежа и укрепване на доверието“, COM (2011 г.) 206 окончателен, 13 април 2011 г.

¹⁵ http://ec.europa.eu/internal_market/smact/consultations/2011/debate/index_en.htm

икономическите, социалните и екологичните аспекти, с което се ограничава тяхната ефективност.

Високото качество и наличието на **инфраструктура** (енергийна, транспортна и широколентова) имат важен принос за благоприятната бизнес среда. Като се има предвид, че подобряването на транспортната инфраструктура е основно предизвикателство, особено в новите държави-членки, значителните инвестиции за реконструкция и модернизация следва да продължат, включително с подкрепата на структурните фондове и Механизма за свързване на Европа.

Бизнесът се нуждае от **модерна публична администрация**, която да е в състояние да осигури ефективни и висококачествени публични услуги. В реформите следва да се наблегне на инициативите за електронно правителство като единните центрове за обслужване на гражданите, общите мрежи и центровете за обработка на данни. Много от инициативите за електронно правителство също така позволяват на предприятията да изразходват по-кратко време за административни процедури и да посветят повече ресурси на възможностите за бизнес. В това отношение трябва възможно най-силно да се насърчава въвеждането на електронни системи за обществени поръчки. Наличието на добре функциониращо обслужване на едно гише (т.нар. „единни звена за контакт“) позволява на дружествата, които се стремят да развият трансгранична дейност, да пестят време и ресурси и същевременно намалява предпоставките за корупция. При все че се наблюдава значителен напредък, не трябва да се смята, че всичко е постигнато.

Важна област, в която има място за подобрене, е **данъчното облагане** на предприятията. Докато общата ставка на ефективния корпоративен данък и намирането на баланс между данъците върху трудовите доходи и данъците, свързани с използването на ресурсите, са въпроси, които се нуждаят от допълнително обмисляне на равнището на ЕС и на държавите-членки, намаляването на трудностите, произтичащи от спазването на данъчните разпоредби, може значително да подобри бизнес средата. Това означава увеличаване на прозрачността и намаляване на сложността на данъчните закони и нормите за съответствие, опростяване на разплащателните процедури, включително чрез използването на електронното правителство, и гарантиране стабилността на данъчното законодателство. Предложението на Комисията за обща консолидирана корпоративна данъчна основа е важна крачка напред¹⁶.

Конкурентоспособността би могла да бъде засилена чрез:

- Намаляване на административната тежест за бизнеса чрез оценка на текущата тежест (включително поради действащите данъчни закони) и бързо намаляване на тежестите до определено ниво. Например, Нидерландия е основоположник при измерването и оценяването на намаляването на административната тежест, както и при определянето на амбициозни цели, в резултат на което се радва на световно призната ефективност.

¹⁶ Предложение за Директива на Съвета относно обща консолидирана корпоративна данъчна основа (ОККДО) – COM (2011 г.) 121 от 16.3.2011 г.

- Насърчаване на конкуренцията между доставчиците на услуги, които използват инфраструктурите на ширококоловия достъп, енергетиката и транспорта.

3.2. Насърчаване на промишлеността и услугите

Услугите са най-голямата част от икономиката на ЕС и тяхното интегриране с производството се разрасна, тъй като за управлението на производството и процесите на разпространение на продуктите се използват специализирани услуги. Производствени дружества започнаха да предлагат услуги в пакет с продукти и доставчици на услуги използват допълнителни продукти и интегрират производството в своята верига за създаване на стойност.

Иновациите на услуги в отговор на нуждите на потребителите могат да трансформират веригите за създаване на стойност, секторите и пазарите¹⁷, независимо дали произхождат от дружества за услуги, или от производствени дружества. Значението на **свързаните с бизнеса услуги** нараства като източник на иновации, нови технологии и подобрена производителност. Тези услуги са интегрирани във веригите за създаване на стойност на други промишлени отрасли посредством междинно потребление, създаване на знания и технологични потоци, които представляват възможност за европейския сектор на производството да получи достъп до нови пазари и да намери нови източници на приходи на базата на своите продукти.

Единният пазар би могъл да допринесе повече за растежа, ако цялото европейско законодателство, което понастоящем е в сила, бе напълно приложено от всички държави-членки. Целта е да се сложи край на раздробеността на пазара и да се отстранят препятствията пред движението на стоки, услуги, иновациите и творчеството, както е отбелязано в Акта за единния пазар¹⁸. С предложението регламент относно европейската стандартизация¹⁹ се разширява наборът европейски стандарти, така че да обхваща сектора на услугите, с цел да се намалят многобройните и противоречиви национални стандарти.

Търговията с услуги в рамките на ЕС не е особено динамична, тъй като представлява само една пета от цялата вътрешна търговия в ЕС. От 2004 г. търговията с услуги между ЕС и останалата част на света нараства по-бързо, отколкото търговията в рамките на ЕС. Прилагането на Директивата за услугите²⁰

¹⁷ <http://www.europe-innova.eu/web/guest/innovation-in-services/expert-panel/about>

¹⁸ Акт за единния пазар. Дванадесет лоста за насърчаване на растежа и укрепване на доверието — „Заедно за нов тип икономически растеж“, COM (2011 г.) 206 окончателен, 13.4.2011 г.

¹⁹ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета, COM (2011 г.) 315 окончателен, 1.6.2011 г.

²⁰ Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно услугите на вътрешния пазар.

беше критичен етап, въпреки че при неотдавнашния процес на взаимно оценяване²¹ се посочиха няколко сфери, които все още се нуждаят от подобрене.

Конкурентоспособността би могла да бъде засилена чрез:

- Създаване на подкрепа за иновационни услуги въз основа на измерими резултати и посредством участие в партньорства за иновации и широкомащабни демонстрационни проекти.
- Пълно прилагане на законодателството, свързано с единния пазар, по-специално Директивата за услугите, и насърчаване на бизнес услугите. Малта е водеща при транспонирането на законодателството за вътрешния пазар, като само две директиви са останали нетранспонирани.

3.3. Малки и средни предприятия

С оглед пълното използване на потенциала на малките и средни предприятия се изискват съгласувани действия в целия ЕС в съответствие със съобщението за преглед на SBA²². Големите предприятия износители са в предните редици на възстановяването. Много МСП обаче все още се сблъскват с липса на търсене поради по-късното достигане до тях на ефектите от възстановяването, а също и поради трудности при достъпа до финансиране и експортните пазари. Сред бързо развиващите се дружества (като показател за това се използва темпът на увеличаване на заетостта) малките предприятия са с по-висок нетен брой новосъздадени работни места, отколкото по-големите дружества. Бързо развиващите се дружества присъстват във всички промишлени сектори, както и във всички региони, и са склонни към иновации.

Затягането на кредитните условия по време на кризата направи труден **достъпа до финансиране**, особено за малките и средни предприятия. В отговор на това много държави-членки приеха коригиращи мерки като увеличаване на капацитета на схемите за гарантиране на заеми, инвестиране в програми за микрокредитиране и във фондове, инвестиращи в акции, и улесняване на банковото кредитиране чрез изгодни условия за заема или кредитни посредници. Тъй като достъпът до финансиране продължава да бъде затруднен, следва да бъдат положени допълнителни усилия, които да способстват за наличието на подходящи форми на финансиране, в това число заеми, ценни книжа и комбинации от тях. Освен това трябва да бъде насърчавано развитието на специализирани форми на финансиране, предназначено за дребния бизнес, включително за предприятия, чиято дейност е социално насочена. Както е посочено в Акта за единния пазар²³, до края на тази година Комисията ще приеме нормативен акт за улесняване развитието на социални инвестиционни фондове в Европейския съюз.

²¹ „Към по-добро функциониране на единния пазар на услуги – въз основа на резултатите от процеса на взаимна оценка на Директивата за услугите“, COM (2011 г.) 20 окончателен, 27.1.2011 г.

²² Преразглеждане на „Small Business Act“ за Европа, COM (2011 г.) 78/3, 23.2.2011 г.

²³ Ключово действие, предвидено в лост 8 за социалното предприемачество.

Насърчаването на търговията от държавите-членки води до подобряване на световното присъствие на европейските фирми и повечето държави-членки подпомагат **интернационализацията на МСП**, като предоставят финансиране, информация и подкрепа за достъпа до пазара и неговото регулиране. МСП, които използват тези услуги, са сравнително удовлетворени, въпреки че само 27% от МСП, които имат международна дейност, заявяват, че са запознати със съществуващите публични мерки за подкрепа, а 7% от тях действително са ги използвали. Тези резултати показват, че осведомеността и достъпа до публичната подкрепа могат да бъдат допълнително подобряни.

Средното забавяне на плащанията може да бъде твърде значително в някои държави-членки, което заплашва оцеляването на малките дружества. През последната година положението при плащанията от публичните администрации не се е подобрило, а в някои държави-членки дори се е влошило (Австрия Гърция, Кипър, Словакия, Унгария, Чешка република). Директивата относно забавените плащания²⁴ изисква плащанията от публични органи да бъдат обработени в срок от 30 дни. Постигането на тази цел ще бъде предизвикателство за много държави-членки, и по-специално за Гърция, Испания, Италия и Португалия.

Конкурентоспособността би могла да бъде засилена чрез:

- Улесняване на растежа на МСП, като се гарантира, че регулаторните норми не представляват пречки за разрастването, насърчаване на достъпа до подходящо финансиране и предоставянето на услуги за подпомагане на достъпа до нови пазари, както и тяхното популяризиране.
- Гарантиране, че публичните администрации ще намалят времето за плащане и ще се придържат строго към Директивата относно забавените плащания.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

В настоящото съобщение се твърди, че за постигането на устойчив растеж и за даването на тласък на икономиката се изисква последователна и съгласувана промишлена политика на държавите-членки, както и дълбоки структурни промени. Значително въздействие може да има улесняването на промените, създаването на условия за иновации, насърчаването на устойчивостта, подобряването на бизнес средата и използването на предимствата на единния пазар. Прилагането на тези политики трябва да бъде приоритет в националните столици, така, както е в Комисията.

По-добрата координация на политиките на национално равнище може да умножи потенциала на недостатъчните средства за насърчаване на иновациите и растежа в периоди на бюджетна дисциплина. На равнището на ЕС предложението на Комисията за многогодишната финансова рамка²⁵ е оформено така, че да се даде

²⁴ Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета на 16 февруари 2011 г. относно борбата със забавяне на плащане по търговските сделки (преработена версия).

²⁵ Бюджет за стратегията „Европа 2020“, COM (2011 г.) 500 окончателен.

приоритет на тези цели, като се укрепи способността на ЕС за инвестиции в промишлените иновации чрез намаляване на раздробеността, опростяване на правилата за бенефициерите и засилено внимание към въвеждането на иновации на пазара.

Комисията ще засили своята подкрепа за усилията на държавите-членки в рамките на стратегията „Европа 2020“, която се гради върху последователен подход за мониторинг на напредъка във времето и осигуряване на необходимия форум за идентифицирането на добри практики.

Комисията ще:

- Засили координацията на промишлените политики на държавите-членки чрез насърчаване и мониторинг на структурните подобрения за увеличаване на растежа с оглед постигането на целите на стратегията „Европа 2020“.
- До първото тримесечие на 2012 г. ще осигури форум за идентифициране и обсъждане на добрите практики в насърчаването на растежа чрез промишлени политики.